

АРХЕОГРАФСКИ
ПРИЛОЗИ

43

NATIONAL LIBRARY OF SERBIA
ARCHEOGRAPHICAL DEPARTMENT

ARCHEOGRAPHICAL
PAPERS

43

Belgrade 2021

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА СРБИЈЕ
ОДЕЉЕЊЕ ЗА АРХЕОГРАФИЈУ

АРХЕОГРАФСКИ
ПРИЛОЗИ

43

Београд, 2021

УРЕЂИВАЧКИ ОДБОР

ВЛАДИМИР ПИШТАЛО, главни и одговорни уредник (Београд)
Проф. др ТАТЈАНА СУБОТИН-ГОЛУБОВИЋ, уредник (Београд)
Др ВЛАДАН ТРИЈИЋ, секретар Одбора (Београд)
Проф. др АКСИНИЈА ДЖУРОВА, инострани члан САНУ (Софија)
АНАТОЛИЈ ТУРИЛОВ, инострани члан САНУ (Москва)
РАДОМАН СТАНКОВИЋ (Београд)
Др ЈАСМИНА НЕДЕЉКОВИЋ (Београд)
Доц. др ДРАГАНА НОВАКОВ (Београд)
Др ДРАГАН ПУРЕШИЋ (Београд)

EDITORIAL BOARD

VLADIMIR PIŠTALO, editor-in-chief (Belgrade)
TATJANA SUBOTIN-GOLUBOVIĆ, Ph.D. Associate Professor, editor (Belgrade)
VLADAN TRIJIĆ, Ph.D. secretary of the Board (Belgrade)
AKSINIJA DŽUROVA, SASA foreign member (Sofia)
ANATOLY TURILOV, SASA foreign member (Moscow)
RADOMAN STANKOVIĆ (Belgrade)
JASMINA NEDELJKOVIĆ, Ph.D. (Belgrade)
DRAGANA NOVAKOV, Ph.D. Assistant Professor (Belgrade)
DRAGAN PUREŠIĆ, Ph.D. (Belgrade)

РЕЦЕНЗЕНТИ

Проф. др ТАТЈАНА СУБОТИН-ГОЛУБОВИЋ
Др НЕДЕЉКО РАДОСАВЉЕВИЋ, научни саветник
Др ВЛАДАН ТРИЈИЋ, археограф саветник
Мр Душица Грбић, библиотекар саветник

REVIEWERS

TATJANA SUBOTIN-GOLUBOVIĆ, Ph.D. Professor
NEDELJKO RADOSAVLJEVIĆ, Ph.D., Principal Research Fellow
VLADAN TRIJIĆ, Ph.D., Archeographer Advisor
DUŠICA GRBIĆ, MA, Library Advisor

Публиковање овог броја *АРХЕОГРАФСКИХ ПРИЛОГА* остварено је уз финансијску помоћ
Министарства културе и информисања Републике Србије

САДРЖАЈ/CONTENTS

ЧЛАНЦИ И РАСПРАВЕ

<i>Тајјана Судоџин-Голубовић</i> АВЕРКИЈЕВ ПАНАГИРИК ПРЕПИСАН У ДОБРУНУ 1615. ГОДИНЕ	11
<i>Tatjana Subotin-Golubović</i> AVERKIJÉ'S PANEGYRIC COPIED AT THE DOBRUN MONASTERY IN 1615.....	26
<i>Љиљана И. Пузовић</i> КЊИГЕ ЗА УПИСИВАЊЕ ЦРКВЕНИХ ПРИЛОГА ИЗ БИБЛИОТЕКЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЕПАРХИЈЕ БУДИМСКЕ У СЕНТАНДРЕЈИ	27
<i>Ljiljana I. Puzović</i> BOOKS FOR INSCRIBING DONORS AND DONATIONS FROM THE LIBRARY OF THE SERBIAN ORTHODOX EPARCHY OF BUDA IN SZENTENDRE.....	72
<i>Милена Марџиновић</i> ЗБОРНИК ПИСАМА МИТРОПОЛИТА ДАНИЛА, САВЕ И ВАСИЛИЈА ПЕТРОВИЋА У РУКОПИСУ ИЗ БИБЛИОТЕКЕ ЦЕТИЊСКОГ МАНАСТИРА	81
<i>Milena Martinović</i> COLLECTION OF THE LETTERS OF METROPOLITANS DANILO, SAVA AND VASILJE PETROVIĆ IN A MANUSCRIPT FROM THE LIBRARY OF THE CETINJE MONASTERY.....	91
<i>Љубодраг Обровачки</i> ПОМЕНИК СЕЛА ЂУРАКОВЦА ИЗ ДРУГЕ ПОЛОВИНЕ 18. ВЕКА	107
<i>Ljubodrag Obrovački</i> ROMENIK (BEADROLL) OF THE VILLAGE OF ĐURAKOVAC FROM THE OTHER HALF 18 TH CENTURY.....	114
<i>Владимир Радовановић</i> ПОЧЕЦИ РАДА РАДОСЛАВА ГРУЈИЋА НА ПРИКУПЉАЊУ И ОБРАДИ СТАРОГ СРПСКОГ КЊИЖНОГ НАСЛЕЂА.....	121
<i>Vladimir Radovanović</i> THE BEGINNINGS OF RADOSLAV GRUJIĆ'S WORK ON THE COLLECTION AND TREATMENT OF EARLY SERBIAN LITERARY HERITAGE	141

ЗБОРНИК ПИСАМА МИТРОПОЛИТА ДАНИЛА, САВЕ
И ВАСИЛИЈА ПЕТРОВИЋА У РУКОПИСУ ИЗ БИБЛИОТЕКЕ
ЦЕТИЊСКОГ МАНАСТИРА

МИЛЕНА МАРТИНОВИЋ*

Айстїрактї: Овај рукопис пронађен је у библиотеци Цетињског манастира, а датира из времена педесетих–шездесетих година XVIII вијека. У питању је зборник писама, односно преписа писама црногорских митрополита Данила, Саве и Василија Петровића. Највећи дио писама односи се на период од 1752. до 1759. године, међу којима је већи дио настао за вријеме боравка митрополита Василија Петровића у Русији.

Кључне речи: Митрополит Василије, писма, копија, Русија, Црна Гора

У библиотеци Цетињског манастира чува се један рукопис у коме се налази преписка митрополита Данила (1697–1735), Саве (1735–1781) и Василија Петровића (1750–1766). Овај рукопис је према казивању Душана Вуксана из Русије, након смрти митрополита Василија Петровића, донио митрополит Петар I Петровић Његош.¹ Од сачуваних писама митрополита Василија Петровића у Црној Гори из периода 1752–1759. године сачуван је само овај *Зборник* преписа (копија) разних писама у коме се, поред Василијевих, налазе неколика писма везана за митрополите Данила и Саву Петровића. Садржај писама се углавном односи на успостављање чврстих веза митрополита Данила, Саве и Василија с Русијом у периоду њиховог столовања на катедри црногорских митрополита.

Овај *Зборник писама* послужио је Марку Драговићу као извор за проучавање историјске грађе о Црној Гори. Он је 16 писама објавио

* Милена Н. Мартиновић, Народни музеј Црне Горе на Цетињу, 65mmartinovic@gmail.com

¹ Вуксан 2007, 87–88.

1895. године.² Комплетан зборник писама из рукописа, од 1752. до 1759. године, објавио је и Душан Вуксан 1938. године.³

Вуксан је само изоставио писма која је претходно преписао Марко Драговић.⁴ Такође је изоставио три последња писма која је објавио Марко Драговић у *Гласнику СУД* 1885.⁵ Вуксан се у свом тексту критички осврнуо на рад Марка Драговића и начинио исправке текста у 11 писама које је Драговић објавио.⁶ Писма бр. 13 и бр. 33 Вуксан је наново објавио у своме раду сматрајући да их је Драговић погрешно интерпретирао.⁷

Касније је дио писама (из периода од 1753. до 1759. године), користећи се Драговићевим и Вуксановим радом, превео с рускословенског на савремени српски језик Б. Шекуларац.⁸

Један дио писама у рукопису претежно се односи на боравак владике Василија Петровића у Русији 1752/53. и 1758/59. године и његову организовану мисију која се односила на пресељења једног броја Црногораца на службу и даљи живот у Русији.⁹ Друга писма из истог периода односе се на тражење материјалних и других врста помоћи црногорском народу, упућивана како руским државним личностима и руском двору тако и млетачким и аустријским званичницима.

Рукопис садржи 138 листова, димензија 300 × 200 mm. Писан је тамним мастилом. Листови су обиљежени арапским бројевима у доњем десном углу, а странице у горњем десном углу, с обије стране. Листови 6б, 35б, 38б, 39б, 56а, 120б 123а, 125а, 126а и 127а су празни. Рукопис нема сигнатуру. Изнад почетка сваког писма написано је *Коијија* и број којим је писмо обиљежено. До 39. броја писма су обиљежена римским, а послеје тог броја арапским цифрама. Идући редом,

² Драговић 1895, 11–32.

³ Вуксан 1938, 2–84.

⁴ Вуксан 1938, 12.

⁵ Драговић 1885, 267–273.

⁶ То су писма код Драговића бр. 5, 6, 7, 9, 12, 13, 14, 15, 18, 24, 25, 27, 29, 30 и 33, видјети: Драговић 1885, бр. 17, 28, 13, 14, 26, 23, 16, 25, 27, 24, 29, 30, 31, 32, 36.

⁷ Вуксан 1938, 12–13.

⁸ Шекуларац се приликом превођења није користио овим рукописом, већ је за избор писама која је приредио један дио превео с Драговићевог текста, док је за остатак искористио Вуксанов рад: Василије Петровић 1996, 129–210.

⁹ О мисији митрополита Василија Петровића за организовано пресељење једног броја Црногораца у Русију: Распоповић 2003, 120–134 с релевантним изворима и старијом литературом.

два писма су обиљежена бројем 90, тако да су, умјесто 104 писма колико заправо рукопис садржи, приказана 103. Књига је конзервирана у некадашњем Републичком заводу за заштиту споменика културе на Цетињу.

Писар, вријеме и мјесто насјанка. За рукопис није рађена филигранолошка анализа, мада је могао настати шездесетих година XVIII вијека. Већи дио писама писали су Теодосије Мркојевић, Матеј Брехов и митрополит Василије Петровић. Настала су на Цетињу, у Фијуми (Ријечи), Трсту, и на крају у Русији (Москва, Кијев, Санкт Петербург).¹⁰

Језик и њисмо. Језик писама је рускословенски, с елементима народног говора. Писмо је неуједначено, писало је више руку: бр. 4, 5, 6 и 24 писала је једна рука, 22, 26 и 27 друга, 28, 29, 30 трећа, 63–73, 78–85 четврта, а 19 пета рука. Према Вуксану, писма 33–39 и 49–51 писао је Теодосије Мркојевић, 86–89 и 91–95 Матеј Брехов, а остала Василије Петровић.¹¹

Илуминација. Рукопис нема украса.

Повез. Рукопис је преповезан у кожни повез црне боје у некадашњем Републичком заводу за заштиту споменика културе на Цетињу.

Садржај. Рукопис садржи 104 преписа писама од којих су бр. 1, 2, 98, 100, 101, 102, 103 и 104 из периода митрополита Данила Петровића. Писмо бр. 3 (из 1482. године) односи се на границе области којом је управљао Иван Црнојевић.¹² Писмо бр. 99 није писмо већ запис. Писмо бр. 1 од з. 3. 1711. године јесте препис *Проїласа рускої цара Пеїтра Великоїа миїроїолиїу Данилу Пеїтровићу*, којим позива народ Црне Горе на борбу против Турака.¹³ Писмо бр. 2 односи се такође на позив руског цара Петра Великог истог датума и године, на заједнички отпор црногорских племена против турске империје. Писмо је упућено кнезу Луки Петровићу.¹⁴ Писмо бр. 98 је препис грамате коју је,

¹⁰ Вуксан 1938, 1.

¹¹ Вуксан 1938, 1.

¹² АБО/НМЦГ II/8, бр 1; објављено на више мјеста: Вуксан 2007, 11–13; Мартиновић 2019, 84–95.

¹³ АБО/НМЦГ IV/47 бр. 10; Проглас је објављен на више мјеста: Вуксан 2007, 95–97 и др.

¹⁴ АБО/НМЦГ IV/47 бр. 11; Вуксан 2007, 100–101.

наводно, дао Александар Македонски словенском народу за заслуге у ратовима, „*йрейисана из истѳорије свијетѳа архимандрѳиѳа раѳузијскоѳ*” (лист 123б). Писмо бр. 100 је извод из грамате из 1715. године којом се митрополиту Данилу Петровићу одређује 500 рубаља због штете настале од турске похаре по Црној Гори.¹⁵ Писмо бр. 101 говори о стању руске војске у другој половини XVIII вијека. Писмо бр. 102 је препис писма митрополита Данила Петровића писаног 26. октобра 1714. године Јовану Пушкару у Будви.¹⁶ Истом Јовану Пушкару упућено је писмо од 10. 1. 1717. године (бр. 103).¹⁷ Писмо бр. 104 митрополит Данило Петровић упутио је Јовану Пушкару из Беча, на путу за Кијев.¹⁸ Остала писма која су настала од 1752. до 1759. године изложена су хронолошки по датумима и годинама настанка:

1752. / Канцелар Кирило Григоријевич Разумовски препоручује царици Јелисавети митрополита Василија и црногорски народ (писмо бр. 8).

25. 5. 1752. / Гувернадури и други главари препоручују владика Василија грофу Алексеју Петровићу Бестужеву и вицеканцелару Кирилу Григоријевичу Разумовском (писмо бр. 7).

25. 5. 1752. / Од главара и народа црногорског Колегију иностраних дјела писмо захвалности на помоћи и оданости Русији као великој држави и чувару источног православља (писмо бр. 6).

27. 5. 1752. / Писмо митрополита Саве Алексеју Бестужеву у којем га он и главари моле да царици Јелисавети препоруче владика Василија (писмо бр. 9).

22. 10. 1752. / Писмо владике Василија царици Јелисавети, у вези са отварањем школа (писмо бр. 6).

21. 1. 1753. / Писмо владике Василија Петровића државној Колегији иностраних дјела у којем се моли за помоћ црногорском народу (писмо бр. 11).

7. 3. 1753. / У Москви: писмо митрополита Василија Алексеју Петровићу Бестужеву (писмо бр. 17).

¹⁵ Вуксан 2007, 99.

¹⁶ Вуксан 2007, 98–99.

¹⁷ Вуксан 2007, 100–101; Превод писма објављен у Владика Данило и Сава: Владика Данило и Сава 1996, 95–97, са старијом литературом.

¹⁸ Сва три писма бр. 102, 103 и 104 објавио је М. Драговић: Драговић 1885, 267–273.

17. 3. 1753. / У Москви: писмо митрополита Василија Петровића грофу Михаилу Иларионовичу Воронцову у којем моли да се без његовог знања не примају неки сумњиви људи који се издају за Црногорце (писмо бр. 16).

22. 4. 1753. / У Москви: писмо митрополита Василија државном канцелару грофу Алексеју Бестужеву-Рјумину, у којем се жали на тешко стање у Црној Гори (писмо бр. 13).

29. 4. 1753. / У Москви: писмо владике Василија у коме моли Правитељствујући Сенат да се не примају Срби (Црногорци) без његовог свјedoцбе (писмо бр. 15).

2. 5. 1753. / У Москви: писмо владике Василија грофу Петру Ивановичу Шувалову, у коме описује стање у Црној Гори, као и то да су Црногорци одани Русији (писмо бр. 12).

2. 5. 1753. / Писмо владике Василија Петру Феодоровичу (наследнику) о историји Црне Горе и оданости црногорског народа Русији (писмо бр. 22).

2. 7. 1753. / Спроводно писмо о подјели Црне Горе на провинције и ујезде (писмо бр. 21).

2. 7. 1753. / У Москви: писмо владике Василија Правитељствујућем Синоду (писмо бр. 19).

2. 7. 1753. / Писмо владике Василија Колегији иностраних дјела у којем дијели Црну Гору на провинције и ујезде (писмо бр. 20).

2. 8. 1753. / Писмо владике Василија царици Јелисавети у коме моли за помоћ за отварање школа и давање одежди за цркву (писмо бр. 24).

22. 10. 1753. / Идентично писмо од истог датума 1752. године (бр. 4).

7. 1. 1754. / Писмо владике Василија грофу Алексеју Григоријевичу Разумовском (писмо бр. 25).

7. 3. 1754. / Молба царици Јелисавети у којој владика Василије тражи допуштење да се врати кући (писмо бр. 26).

31. 3. 1754. / Биљешка о томе како је владика Василије служио литургију у придворној цркви у Москви (писмо бр. 27).

3. 5. 1754. / Бесједа коју је владика Василије говорио пред царицом Јелисаветом (писмо бр. 28).

3. 5. 1754. / Бесједа владике Василија пред руским престолонаследником Петром Феодоровичем (писмо бр. 29).

6. 5. 1754. / Поздравна ријеч владике Василија наследнику престола (писмо бр. 30).

7. 2. 1755. / На Цетињу: писмо гувернадура и главара Колегији иностраних дјела – захвалност што је примила владу Василија и молба да се Црна Гора прими под њен протекторат (писмо бр. 23).
7. 2. 1755. / Писмо гувернадура и главара царици Јелисавети – захвалност што је примила владу Василија (писмо бр. 31).
17. 2. 1755. / Попис писама послатих у Русију, Будим и Беч (писмо бр. 32).
25. 4. 1755. / Из Црне Горе: писмо владике Василија грофу Михаилу Иларионовичу Воронцову у којем се жали на патријарха Грка Гаврила (писмо бр. 33).
25. 4. 1755. / Из Црне Горе: писмо владике Василија Алексеју Михајловићу Обрескову, руском посланику у Цариграду (писмо бр. 34).
10. 10. 1755. / Митрополити Сава и Василије муселиму и подгоричким, спушким и жабљачким главарима (писмо бр. 36).
15. 1. 1756. / Из Црне Горе: писмо митрополита Василија аустријском цару (писмо бр. 35).
30. 4. 1756. / Алексеј Михајлович Обресков издаје пасош архимандриту Владимиру Буковском (писмо бр. 37).
10. 9. 1756. / Провидур которски Бустину Болду (писмо бр. 38).
24. 10. 1756. / Одговор главара на проглас у којем которски провидур забрањује Црногорцима улазак у градове (писмо 39).
29. 10. 1756. / Проглас владика Василија и Саве српском народу под Турцима, писано на Цетињу, на црногорском збору (писмо 40).
30. 10. 1756. / Митрополити Сава и Василије објављују да су осветили зетског епископа за архимандрита Владимира Буковског (писмо бр. 41).
1. 11. 1756. / Митрополит Сава руском посланику у Бечу Кирилу Григоријевичу Разумовском препоручује владу Василија за пут у Русију (писмо бр. 44).
13. 12. 1756. / У Фијуму: писмо митрополита Василија грофу Херману фон Кајзерлингу, императорском руском амбасадору у Цариграду (писмо бр. 42).
13. 12. 1756. / У Фијуму: писмо митрополита Василија Петровића грофу Бестужеву Рјумину (писмо бр. 43).
13. 12. 1756. / У Фијуму: митрополит Василије Алексеју Григоријевичу Разумовском – молба да узме Црну Гору у заштиту од Турака и Млечана (писмо бр. 45).

13. 12. 1756. / У Фијуму: митрополит Василије Кирилу Григоријевићу Разумовском (писмо бр. 46).
16. 12. 1756. / Писмо владике Василија Кирилу Григоријевичу Разумовском (писмо бр. 47).
16. 12. 1756. / Писмо митрополита Василија Петровића грофу Бестужеву (писмо бр. 48).
5. 1. 1757. / Митрополит Василије и Сава, заједно са главарима, траже да се Црногорци отпусте из млетачке службе (писмо бр. 49).
13. 1. 1757. / Митрополит Василије од руске царице Јелисавете тражи заштиту за Црногорце од Млечића и Турака (писмо бр. 50).
31. 1. 1757. / Писмо митрополита Василија Петровића грофу Бестужеву (писмо бр. 53).
28. 2. 1757. / Митрополит Василије Ивану Ивановичу Шувалову о Теофилу Ивановичу, како не заслужује капетански чин (писмо бр. 51).
28. 2. 1757. / У Фијуму: митрополит Василије од грофа Хермана Карла Кајзерлинга тражи позајмицу (писмо бр. 54)
21. 3. 1756. / Из Фијума: митрополит Василије од грофа Хермана Карла Кајзерлинга тражи позајмицу (бр. 52)
15. 6. 1757. / У Трсту: митрополит Василије млетачком принципу (писмо бр. 97).
16. 12. 1757. / Из Кијева: митрополит Василије Димитрију архиепископу великоградском (писмо бр. 59).
16. 12. 1757. / Из Кијева: митрополит Василије Петру Ивановичу Шувалову (писмо бр. 56); слично писмо на исту адресу: бр. 58.
16. 12. 1757. / Из Кијева: митрополит Василије Алексеју Петровићу Бестужеву (писмо бр. 55).
6. 3. 1758. / Писмо митрополита Василија Михаилу Ларионовичу Воронцову, у којем описује рат са Турцима (писмо бр. 62).
26. 2. 1758. / Жан Баптиста Владани митрополиту Василију (писмо бр. 72).
25. 3. 1758. / Писмо митрополита Василија Петру Феодоровићу (писмо бр. 61).
25. 3. 1758. / Писмо митрополита Василија руској царици Јелисавети у ком тражи заштиту за Црну Гору од Млечића и Турака (писмо бр. 60).
25. 3. 1758. / Говор митрополита Василија на пријему код царице Јелисавете (писмо бр. 64).

29. 3. 1758. / Из Санкт Петербурга: митрополит Василије Михаилу Ларионовичу Воронцову (писмо бр. 63).

2. 4. 1758. / Митрополит Василије пише правитељствујућем Синоду – моли за помоћ у црквеним књигама и одеждама (писмо бр. 66).

22. 4. 1758. / Митрополит Василије Колегији иностраних дјела – жалба на команданта Петровића, за кога тврди да се презива Ивановић (писмо бр. 66).

2. 5. 1758. / У Санкт Петербургу: митрополит Василије Петру Ивановићу Шувалову (писмо бр. 65).

9. 5. 1758. / У Санкт Петербургу: митрополит Василије Михаилу Ларионовичу Воронцову – моли за већи чин Црногорцима (писмо бр. 70).

11. 5. 1758. / Митрополит Василије Петру Ивановићу Шувалову (писма бр. 68 и 69).

17. 5. 1758. / Сердар Вукоје Вукотић и војводе Мојсије Пламенац и Петар Ђурашковић Михаилу Ларионовичу Воронцову – молба за отпуст у Црну Гору (писмо бр. 73).

17. 5. 1758. / Митрополит Василије царици Јелисавети (писмо бр. 75).

17. 5. 1758. / Митрополит Василије Петру Ивановићу Шувалову (писмо бр. 76).

18. 5. 1758. / Митрополит Василије Михаилу Ларионовичу Воронцову – моли да се отпусти за Црну Гору (писмо бр. 71).

25. 5. 1758. / Митрополит Василије Никити Јурјевичу Трубецком (писмо бр. 77).

25. 5. 1758. / Митрополит Василије наводи имена младића које треба примити у кадетски корпус (писмо бр. 78).

26. 5. 1758. / Митрополит Василије Правитељствујућем Сенату (писмо бр. 82).

29. 5. 1758. / Митрополит Василије Колегији иностраних дјела (два писма под истим датумом, бр. 80 и 81).

30. 5. 1758. / Сердар Вукоје Вукотић и војводе Мојсије Пламенац и Петар Ђурашковић жале се Михаилу Ларионовичу Воронцову на Степана Ивановића (писмо бр. 83).

3. 6. 1758. / Андрија Радоњић и Марко Богдановић Колегији иностраних дјела (писмо бр. 84).

1758. / Митрополит Василије даје увјерење јеромонаху Теодосију Мркојевићу (писмо бр. 85).

10. 9. 1758. / У Санкт Петербургу: митрополит Василије царици Јелисавети (писмо бр. 91).

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА

НЕОБЈАВЉЕНИ ИЗВОРИ

АБО-НМЦГ А-П/8 бр. 1: Архивско-библиотечко одјељење Народног музеја Црне Горе Архив-П/8; назив збирке: *Ејоха Црнојевића* (I-XIV), документ бр. 1.

АБО-НМЦГ А-IV/47, бр. 10: Архивско-библиотечко одјељење Народног музеја Црне Горе Архив IV/47, назив збирке: *Миширојолић Данило Пејировић*, документ бр. 10.

АБО-НМЦГ А-IV/47, бр. 11: Архивско-библиотечко одјељење Народног музеја Црне Горе Архив IV/47, назив збирке: *Миширојолић Данило Пејировић*, документ бр. 11.

ЛИТЕРАТУРА

Вуксан 1938: Д. Вуксан, *Прејиска миширојолића Василија, миширојолића Саве и црногорских љавара 1752-1759*, Споменик СКА 38 (1938) 2-84.

Вуксан 2007: Д. Вуксан, *Грађа за историју Црне Горе (избор)*, књига прва (1245-1851), приредили Бранко Павићевић и Марјан Миљић, Подгорица 2007.

Драговић 1895: М. Драговић, *Материјали за историју Црне Горе*, Споменик 20 (1895) 11-32.

Драговић 1885: М. Драговић, *Три њисма владике Данила Пејировића Јовану Пушкару*, Гласник СУД 63 (1885) 267-273.

Мартиновић 2019: М. Мартиновић, *Један рукопис из збирке докумената ејоха Црнојевића Народној музеја Црне Горе*, Археографски прилози 41 (2019) 87-112.

Распоповић 2003: Р. Распоповић, *Владика Василије и пресељавање Црногораца у Русију у другој половини XVIII вијека*, Годишњак за друштвену историју XI/ 1-3 2003.

Владика Данило и владика Сава 1996: *Владика Данило и владика Сава у: Књижевност на тлу Црне Горе XII-XIX вијека*. Приредио Александар Младеновић, Цетиње 1996.

Владика Василије Петровић 1996: *Миширојолић Василије Пејировић у: Књижевност на тлу Црне Горе од XII-XIX вијека*. Приредио Божидар Шекуларац, Цетиње 1996.

COLLECTION OF THE LETTERS OF METROPOLITANS DANILO, SAVA
AND VASILJE PETROVIĆ IN A MANUSCRIPT FROM THE LIBRARY
OF THE CETINJE MONASTERY

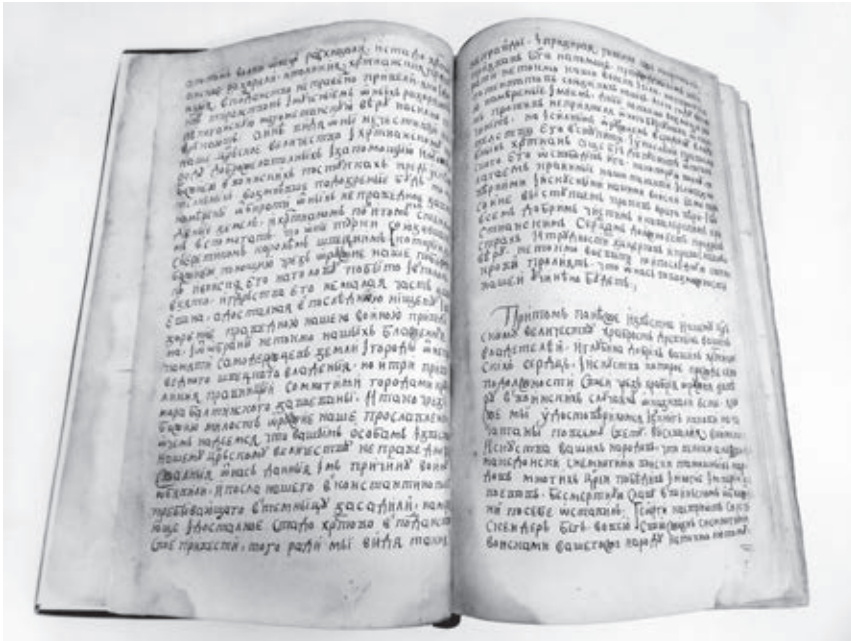
MILENA MARTINOVIĆ

The library of the Cetinje Monastery has a manuscript that dates from the third quarter of the 18th century and contains copies of letters written by metropolitans of Montenegro Danilo, Sava and Vasilije Petrović. Most of the letters concern the period from 1752 and 1759, and the majority were written by Vasilije Petrović. After his death, in 1766, the manuscript was brought by Metropolitan Petar I Petrović-Njegoš, who was in Russia at the time. Besides the few surviving letters by Metropolitan Vasilije Petrović in the libraries and archives of Montenegro, copies or transcriptions of these letters were used as a source of historical material for the study of Metropolitan Vasilije Petrović's time on the throne of the metropolitans of Montenegro by the historians Marko Dragović and Dušan Vuksan, from the late 19th century to the 1940s.

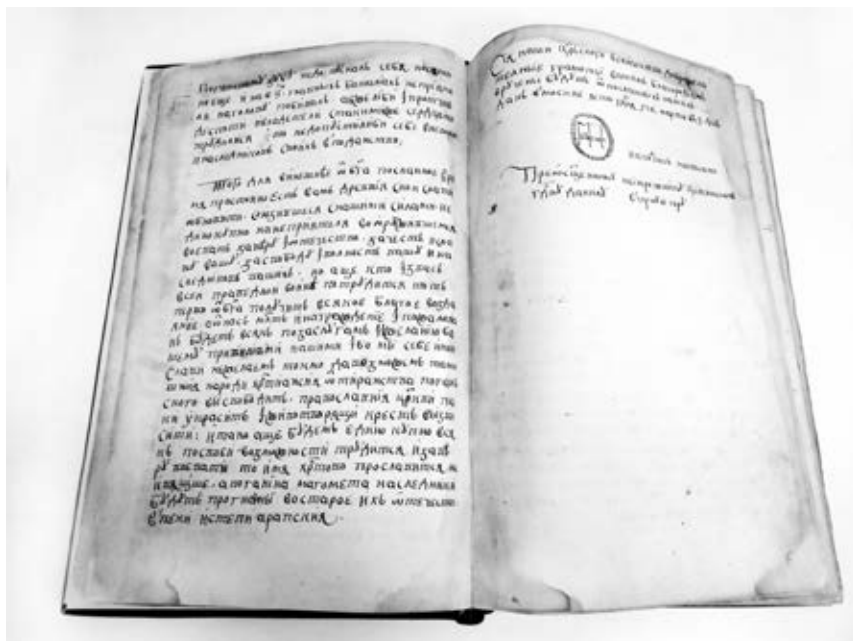
Keywords: Metropolitan Vasilije, letters, copy, Russian, Montenegroa

Сл. 1 Писмо бр. 1, л. 4а

Сл. 2 Писмо бр. 1, л. 4б, са

Сл. 3 Писмо бр. 1, л. 5б, 6а

Сл. 4 Писмо бр. 2, л. 6б, 7а

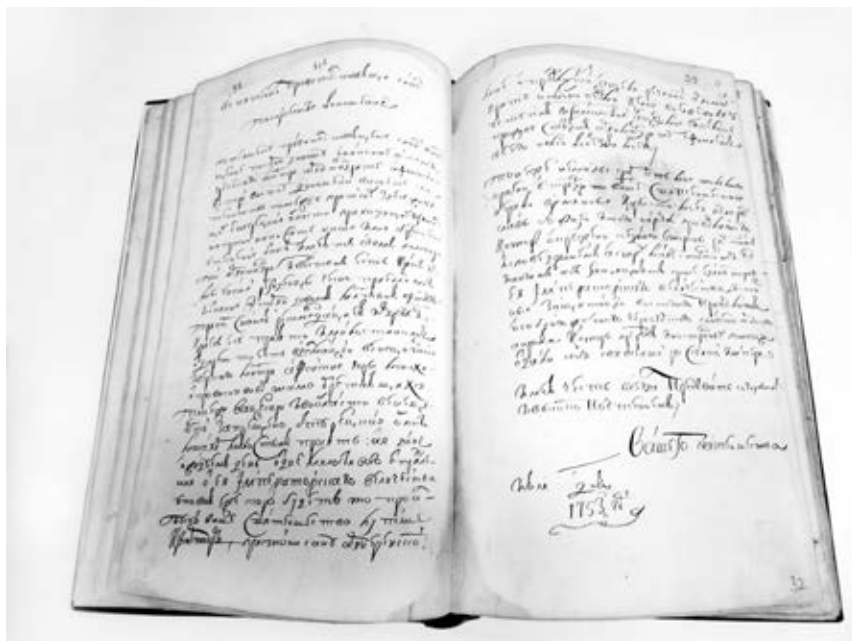
Сл. 5 Писмо бр. 2, л. 7д, 8а

Сл. 6 Писмо бр. 2, л. 8б, 9а

Сл. 7 Писмо бр. 3, л. 9б, 10а

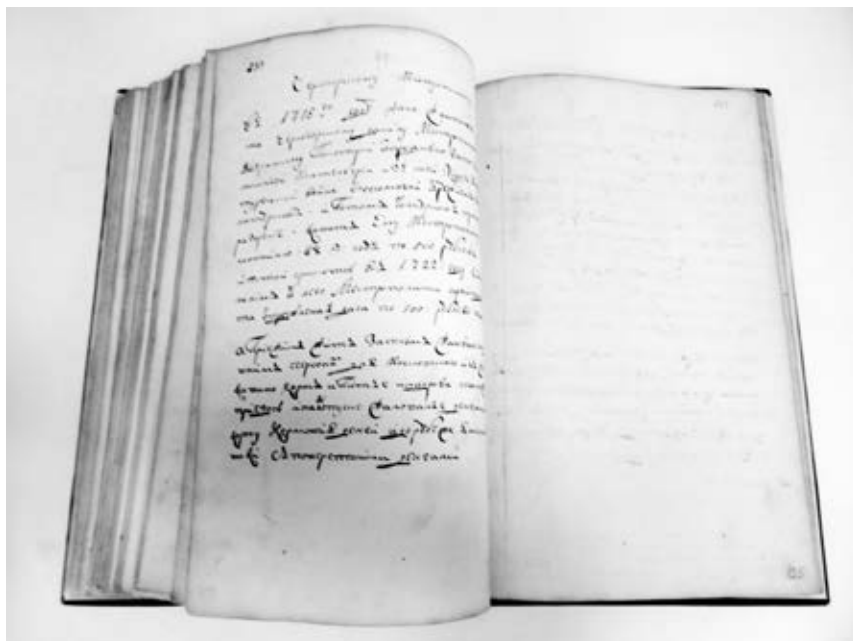
Сл. 8 Писмо бр. 19, л. 318, 32а

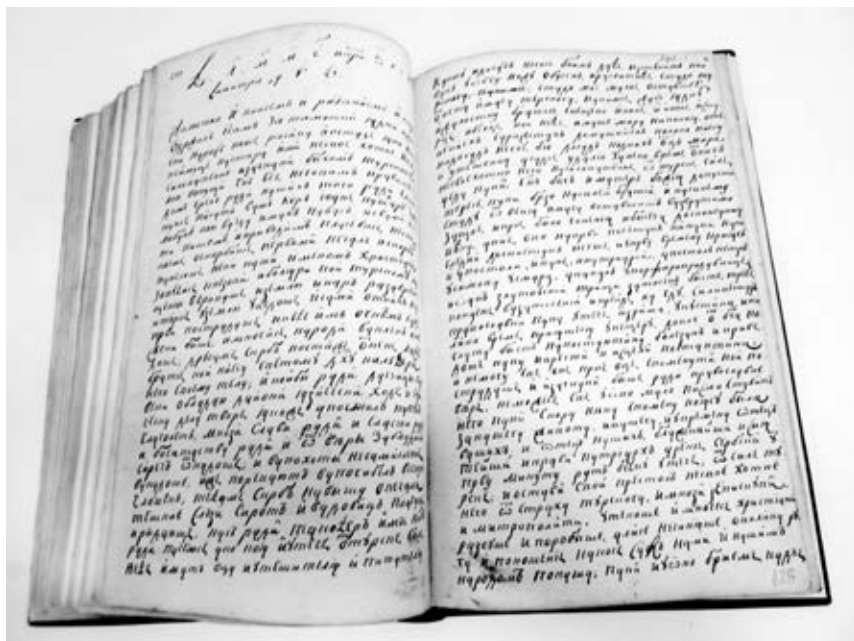
Сл. 9 Писмо бр. 22, л. 37б, 38а

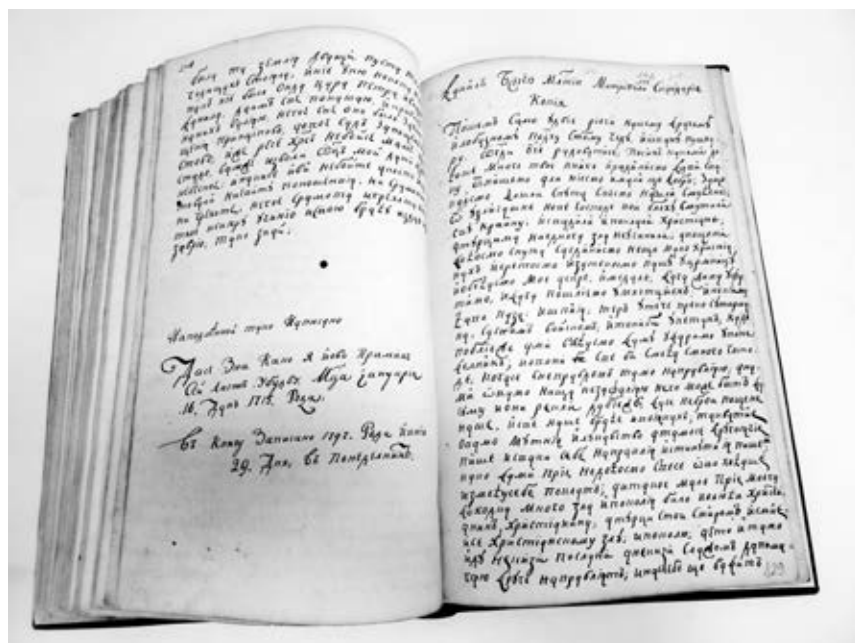
Сл. 10 Писмо бр. 22, л. 38б, 39а

Сл. 11 Писмо бр. 100, л. 124б

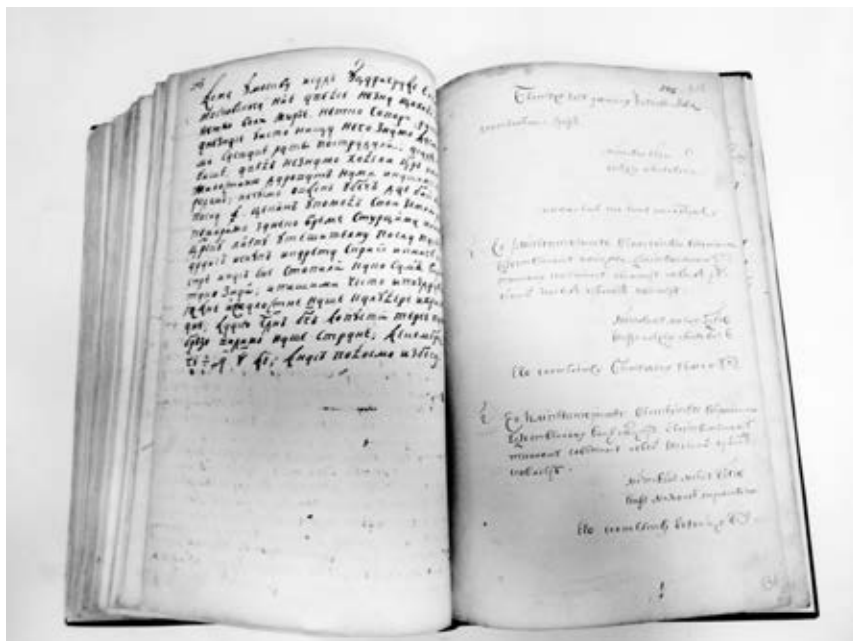
Сл. 12 Писмо бр. 102, л. 127б, 128а

Сл. 13 Писмо бр. 103, л. 128д, 129а

Сл. 14 Писмо бр. 104, л. 129б, 130а

Сл. 15 Писмо бр. 104, л. 130б

АРХЕОГРАФСКИ ПРИЛОЗИ

Зборник радова Одељења за археологију

Народне библиотеке Србије

ARCHEOGRAPHICAL PAPERS

Review of the ARCHEOGRAPHICAL DEPARTMENT

NATIONAL LIBRARY OF SERBIA

Издавач

Народна библиотека Србије

PUBLISHER

NATIONAL LIBRARY OF SERBIA

Лектура и коректура

Драгана Перуничић

PROOFREADER

DRAGANA PERUNIČIĆ

Технички уредник

Мирослав Лазич

PUBLISHING EDITOR

MIROSLAV LAZIĆ

Штампа

RETRO PRINT, БЕОГРАД

PRINTED BY

RETRO PRINT, BELGRADE

Тираж

300 примерака

CIRCULATION

300

Публикације за размену и рукописе за штампу
слати на адресу:

Народна библиотека Србије

Одељење за археологију

(за археолошке прилоге)

Скерлићева 1, 11000 Београд

e-mail: vladan.trijic@nb.rs

Please, send original texts and/or publications
intended for exchange to the following address:

Narodna biblioteka Srbije

Odeljenje za arheografiju

(za Arheografske priloge)

Skerliceva 1, 11000 Beograd

e-mail: vladan.trijic@nb.rs

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

09(497.11)

АРХЕОГРАФСКИ прилози : зборник радова Одељења за археографију Народне библиотеке Србије = Archeographical papers : review of the Archeographical Department National Library of Serbia / главни и одговорни уредник Владимир Пишталo. - 1979, бр. 1- . - Београд : Народна библиотека Србије, 1979- (Београд : Retro print). - 23 cm

Годишње. - Друго издање на другом медијуму: Археографски прилози (Online) = ISSN 1452-2233
ISSN 0351-2819 = Археографски прилози (Штампано изд.)
COBISS.SR-ID 15982082

YU ISSN 0351-2819
UDK 091